

ATODIAD D

Côd Ymddygiad - Cludiant y Coleg

Mae Cyngor Sir Caerhyrdin yn derbyn bod angen diogelu a gorau am fyfyrwyr sy'n defnyddio cludiant rhwng eu cartref a'r Coleg. Mae diogelwch myfyrwyr yn gyfrifoldeb i'w rannu rhwng y myfyrwyr, rhieni/gwarcheidwaid, y Cyngor, y Coleg, a'r cwmnïau bysiau. Mae gan bob un o'r rhain ran bwysig iawn.

Bydd y Cyngor Sir yn anfon copi o'r "Côd Ymddygiad" ynghyd â'r tocyn teithio a'r amserlen.

Myfyrwyr y Coleg a Rhieni / Gwarcheidwaid - Darllenwch y nodiadau isod:-

Cyn y daith

Myfyrwyr:

- A wnewch chi gyrraedd yr arhosfan mewn da bryd cyn bod y bws i fod i adael a phum munud o leiaf cyn yr amser cychwyn a drefnir. Peidiwch â rhuthro i'r arhosfan oherwydd mae'n bosib y byddwch yn esgeuluso diogelwch ffyrdd ac wedyn bydd damwain yn fwy tebygol o ddigwydd.
- Pan fyddwch wrth yr arhosfan, ciwiwch mewn modd trefnus, oddi ar y ffordd ac ar y palmant, os oes un i'w gael. Rhowch ystyriaeth i ddisgyblion/myfyrwyr eraill ar bob adeg.
- Gofalwch fod y bws wedi stopio'n llwyr cyn mynd arno. Peidiwch â gwthio neu ruthro at y drws ar unrhyw adeg.
- Dangoswch eich tocyn i'r gyrrwr neu talwch am eich taith. Os ydych wedi anghofio, wedi colli neu wedi torri eich tocyn a wnewch chi sicrhau eich bod yn cael un newydd gan y Cyngor Sir.

Rhieni/Gwarcheidwaid:

- A wnewch chi sicrhau bod eich plentyn yn gadael cartref gan ganiatáu digon o amser i gyrraedd yr arhosfan cyn bod y bws i fod i adael. Mae damwain yn llawer mwy tebygol o ddigwydd os yw plant yn rhuthro.
- A wnewch chi sicrhau bod eich plentyn yn gwybod am y llwybr mwyaf diogel ac yn ei ddefnyddio rhwng eich cartref a'r manau lle y mae'r cerbyd yn ei gasglu ac yn ei ddychwelyd.
- A wnewch chi drefnu bod oedolyn cyfrifol yn mynd â phlant ifanc i'r manau casglu ac yn eu codi o'r manau dychwelyd. Cofiwch mai rhieni/gwarcheidwaid sy'n gyfrifol am ddiogelwch eu plant o'r manau dychwelyd a chasglu.
- Sicrhewch bod eich plentyn yn aros wrth yr arhosfan am gyfnod rhesymol os nad yw'r bws yn cyrraedd ar amser. Gallai fod amrywiol resymau dros yr oedi. Os nad yw'r bws yn cyrraedd a wnewch chi fynd â'ch plentyn gartref a rhoi gwybod i'r ysgol/coleg cyn gynted â phosibl fel bod y staff yno yn gwybod pam nad yw'r plentyn wedi cyrraedd.

Yn ystod y Daith

Myfyrwyr:

- Chwiliwch am sedd cyn gynted â phosibl, peidiwch â gwthio teithwyr eraill ac os bydd yn bosib arhoswch yn yr un sedd ar bob taith. Peidiwch â rhoi eich bag neu eiddo eraill yn yr eil, gan fydd hyn yn atal pobl rhag mynd oddi ar y bws yn gyflym mewn argyfwng.
- Pan fyddwch ar eich eistedd dylech roi'r gwregys diogelwch amdanoch, *os bydd rhai i'w cael*.
- Peidiwch â gwneud dim i dynnu sylw'r gyrrwr pan fydd e/hi yn gyrru, ac eithrio mewn argyfwng. Gall ymyriad megis gormod o sŵn neu gamymddwyn achosi damwain.
- Peidiwch ag ysmegu, bwyta nac yfed tra byddwch ar y bws. Peidiwch â gadael sbwriel ar y cerbyd.
- Peidiwch â thafu unrhyw beth yn y bws neu allan o'r bws ar unrhyw adeg. Bydd y fath ymddygiad yn rhoi pawb mewn perygl mawr.
- Peidiwch â thorri, fandaleiddio nac ymyrryd ag unrhyw ran o'r cerbyd ar unrhyw adeg. **Peidiwch byth â defnyddio drysau neu allanfeydd y cerbyd ac eithrio mewn argyfwng.** Os bydd disgyblion/myfyrwyr yn euog o ddifrodi'r cerbyd, nhw fydd yn gyfrifol am dalu costau'r holl atgyweiriadau.

- Bydd unrhyw ddisgybl/myfyriwr yr honnir ei fod wedi difrodi'r cerbyd neu wedi ymosod ar deithiwr arall yn destun ymholiad disgyblu. Yn ystod yr ymholiad ni fydd y disgybl yn cael defnyddio'r cludiant ac os bydd yr achos yn cael ei brofi gallai'r disgybl gael ei atal rhag defnyddio cludiant ysgol/coleg.
- Dilynwch gyfarwyddiadau'r gyrrwr neu'r hebryngydd (os oes un) ar bob adeg yn ystod eich taith ac yn enwedig os bydd damwain neu os bydd y cerbyd yn methu â mynd.
- Os bydd damwain neu os bydd y cerbyd yn methu â mynd, dylech aros yn y cerbyd nes eich bod yn derbyn gorchymyn i adael.
- Os na fydd yn ddiogel i aros yn y cerbyd oherwydd mwg neu dân neu os bydd y gyrrwr neu'r hebryngydd wedi cael ei anafu, gadewch y cerbyd drwy'r allanfa fwyaf diogel mewn modd trefnus. Pan fyddwch wedi dod o'r cerbyd ymgasglwch yn y man mwyaf diogel i ffwrdd o'r briffordd. Os ydych ar draffordd symudwch o'r ffordd, gorau oll ar ochr bryncyn ond cofiwch gadw'n ddiogel ar bob adeg. Galwch am gymorth gan yrwrwr neu anfonwch y disgybl hynaf i'r adeilad agosaf.

Rhieni/Gwarcheidwaid:

- A wnewch chi annog eich plant i ymddwyn yn gall ar gerbydau cludiant ysgol/coleg ac o'u cwmpas. Dywedwch wrthynt fod yn rhaid iddynt ddilyn Côd Ymddygiad y Cyngor ar gyfer disgyblion a myfyrwyr ac os nad ydynt, fe allent gael eu hatal. Yn ogystal cofiwch mai rhieni/gwarcheidwaid a fydd yn gyfrifol am unrhyw ddiffrod a achosir gan y plentyn.

Ar ddiwedd y Daith

Myfyrwyr:

- Arhoswch nes bod y cerbyd wedi stopio cyn agor eich gwregys diogelwch a chodi o'ch sedd.
- Sicrhewch fod gennych eich eiddo i gyd wrth i chi adael y bus.
- Peidiwch â rhuthro na gwthio teithwyr eraill.
- Pan fyddwch yn gadael y cerbyd, sicrhewch nad yw eich cot neu eich bag wedi cydio mewn rhywbeth. Symudwch yn bell o'r bus.
- Os ydych wedi anghofio rhywbeth, byddwch yn ofalus wrth ddychwelyd i'r bus, peidiwch ag ymdrechu i fynd ar y cerbyd nes bod y gyrrwr wedi eich gweld ac wedi stopio'r cerbyd. Os bydd y cerbyd wedi dechrau symud i ffwrdd, gwnewch drefniadau eraill i gasglu eich eiddo drwy ffonio'r cwmni bysiau.
- Os bydd angen croesi'r ffordd ar ôl i chi adael y cerbyd, rhowch ddigon o amser i'r bus symud i ffwrdd cyn dechrau croesi'r ffordd fel eich bod yn gallu gweld yn glir a bod ceir yn gallu eich gweld chi. Cofiwch ddefnyddio Rheolau'r Groes Werdd.

Rhieni/Gwarcheidwaid:

- A wnewch chi sicrhau bod rhywun yn aros i gasglu plant ifanc cyn bod y bus yn cyrraedd.
- Mewn mannau penodedig yn unig y bydd teithwyr yn cael eu dychwelyd oni bai bod newid wedi cael ei gytuno a'i gadarnhau ar bapur gyda'r Cyngor Sir a'r gyrrwr.
- A wnewch chi ddysgu plant sut i ddefnyddio Rheolau'r Groes Werdd ac i ddefnyddio croesfan i deithwyr neu groesfan ysgol arbennig a reolir os bydd un ar gael.

Ymddygiad Cyffredinol

- Mae'n rhaid i deithwyr fod yn ymwybodol o deithwyr eraill ac ymddwyn yn gyfrifol ar bob adeg, ac ni ddylent roi eu bywydau eu hunain neu deithwyr eraill mewn perygl. **Ni dderbynnir ymddygiad drwg ar gludiant y coleg. Bydd y Cyngor, y Coleg a'r Contractwyr yn cydweithio i nodi troseddwyd a gweithredu'n briodol. Yn y pendraw, bydd troseddwyd yn colli eu hawl i deithio, a fydd yn golygu bod rhagor o gostau i'w talu gan y myfyrwyr neu rieni/gwarcheidwaid.**

Mae Cyngor Sir Caerfyrddin bellach yn defnyddio Teledu Cylch Cyfyng ar fysiau'r coleg.

Defnyddir camerâu ar amrywiaeth o wahanol lwybrau drwy'r Sir. Ni chedwir yr hyn sy'n cael ei recordio oni bai y derbynnir gwybodaeth am ddigwyddiad; yn yr achos hwnnw gellir defnyddio'r hyn sydd wedi cael ei recordio fel tystiolaeth. **A wnewch chi sicrhau bod teithwyr yn gwybod am y fenter hon ac yn deall y bydd unrhyw gamymddygiad yn cael ei drin mewn modd difrifol iawn.**

Delio â newidiadau ar fyr-rybudd i drefniadau teithio

Fe all newidiadau yn y tywydd neu amgylchiadau annisgwyl eraill achosi i'r Coleg gau ar fyr-rybudd. Hyd yn oed pan fo modd i'r campysau aros ar agor, fe fydd tarfu ar y trefniadau cludiant o bryd i'w gilydd, yn enwedig mewn ardaloedd gwledig.

Mae'n rhaid i gwmnïau cerbydau cludiant y Coleg a'u gyrrwyr ffurfio barn am ddiogelwch y ffordd a ddefnyddir a ph'un a oes modd gwneud y daith, neu ran o'r daith honno yn unig, mewn rhai achosion. Hwyrach na fydd rhai bysiau'n medru teithio o gwbl, neu weithiau, bydd bws yn dechrau casglu myfyrwyr yn y bore ond bydd yn rhaid rhoi'r gorau i'r daith a mynd â'r myfyrwyr yn ôl i'r manau codi. Hyd yn oed pan fo modd i'r bysiau gludo'r myfyrwyr i'r Coleg, mae'n bosib y bydd yn rhaid i'r bws adael y Coleg yn gynnar oherwydd bod y tywydd yn gwaethygu. **Mae'n hanfodol bwysig felly bod rhieni'n sicrhau bod gan eu plant rywle i fynd yn ystod y dydd os na fydd y rhieni gartref a bod eu plant yn deall beth ddylent wneud yn y fath sefyllfa.**

Mae'n hanfodol bwysig hefyd fod rhieni'n sicrhau eu bod yn rhoi rhif ffôn cyswllt i'r Coleg, y gellir ei ddefnyddio mewn argyfwng, a bod yr y Coleg yn cael gwybod am unrhyw newidiadau i'r rhif hwn fel bod modd iddynt gysylltu â'r rhieni pe byddai problem yn codi.

Dylai rhieni sicrhau hefyd bod eu plant yn gwisgo'n briodol yn y tywydd oer, rhag ofn fod y bws yn hwyr neu fod y daith i'r Coleg neu yn ôl adref yn arafach na'r arfer.

Os na fydd llwybr cludiant y Coleg ar gael yn y bore oherwydd y tywydd gwael ac os yw rhieni'n dewis mynd â'r plant i'r Coleg eu hunain, yna bydd yn ofynnol i'r rheini wneud eu trefniadau eu hunain i gasglu'r plant ar ddiwedd y diwrnod coleg.